

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΣΤΟΝ ΤΥΜΒΟ ΤΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Μια προσπάθεια δέκα περίπου χρόνων κι ένα τάμα - τιμή στη γυναίκα του Ζαγοριού, για την πολύμορφη και πολύτιμη προσφορά της στον τόπο της, φτάνει επί τέλους σε αίσιο τέλος.

Η Διοίκηση της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου (ΙΛΕΖ) και το Περιοδικό μας, με χαρά ανακοινώνουν σ' όλους όσους συμμετείχαν, μέχρι τώρα, στην προσπάθεια αυτή με τη συνεισφορά τους, αλλά και σ' όλους τους Ζαγορίσιους, ότι το πρόπλασμα του αγάλματος, ύψους 6 μέτρων, που φιλοτέχνησε ο εξαιρετός γλύπτης καθηγητής του Πολυτεχνείου κ. Γ. Καλακαλλάς, βρίσκεται ήδη στο χυτήριο και η τοποθέτησή του στον τύμβο (που ήδη είναι έτοιμος) θα γίνει το αργότερο στο πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου. Τα αποκαλυπτήρια θα γίνουν την 28η με την ευκαιρία της Εθνικής επετείου.

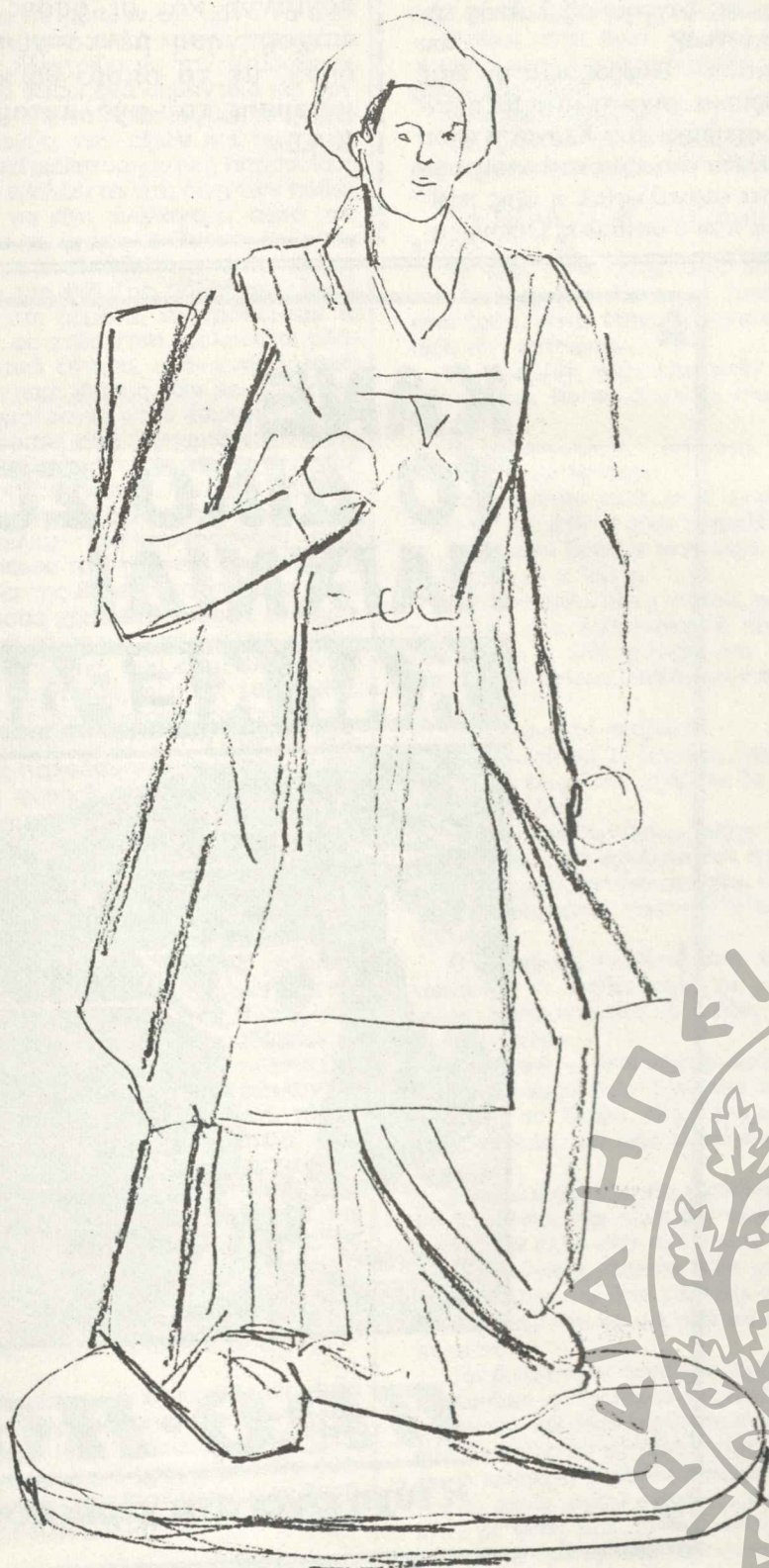
Για να φθάσουμε, όμως, στην αίσια αυτή εξέλιξη, χρειάστηκε να πάρουμε κάποιες αποφάσεις που μας δεσμεύουν με συγκεκριμένες υποχρεώσεις, ως προς την αποπληρωμή του κόστους χύτευσης του αγάλματος, το οποίο (όπως κατ' επανάληψη ενημερώσαμε) ανέρχεται στο ποσό των δέκα εκατομ. περίπου δραχμών.

Από το παραπάνω ποσό είχαμε ήδη στο ταμείο μας 4.200.000 δρχ. ήτοι: 3.000.000 από εισφορές Ζαγορίσιων και διάφορες επιχορηγήσεις και 1.200.000 από πρόσφατη επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Επειδή δεν υπήρχαν οι προοπτικές να συμπληρωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα το υπόλοιπο του απαιτούμενου ποσού, αλλά και επειδή όσο ο χρόνος περνούσε τόσο το κόστος χύτευσης μεγάλωνε, λόγω αυξήσεως της τιμής των υλικών, βρεθήκαμε στο δίλλημα ή να προχωρήσουμε στη χύτευση μέσω μιας συμφωνίας που θα μας δέσμευε αλλά και θα μας διευκόλυνε ως προς την τελική εξόφληση, ή να εγκαταλείψουμε η προσπάθεια.

Θεωρήσαμε αυτή τη δεύτερη εκδοχή σαν απόλυτα ανεπίτρεπτη, την οποία κανένας Ζαγορίσιος δεν θα δικαιολογούσε και ούτε θα ενέκρινε να αφήσουμε να χαθούν τα 8.000.000 δρχ. τα οποία μέχρι τώρα δαπανήθηκαν για την κατασκευή του τύμβου και προπλάσματος, εκτός των κόπων τόσων χρόνων του αείμνηστου Κίμωνα Κυριαζή και των συνεργατών του.

Ετσι με το συγκεκριμένο χυτήριο

Σκίτσο του προπλάσματος από το άγαλμα της ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

που μειοδότησε στο κόστος χύτευσης έναντι άλλων, ύστερα από επίμονες διαπραγματεύσεις και με την καθοριστική συμβολή του καθηγητή κ. Γ. Καλακαλλά, καταλήξαμε και συνυπογράψαμε την παρακάτω συμφωνία που προβλέπει:

1) Το άγαλμα να είναι έτοιμο (και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές) και να τοποθετηθεί στον τύμβο του, το αργότερο, μέχρι 15η Οκτωβρίου 1993.

2) Να καταβληθεί απ' την ΙΛΕΖ σαν προκαταβολή το ποσό των τριών εκατομ. δραχμών, (το οποίο και δόθηκε).

3) Μέχρι τέλους Ιουλίου 1993 επίσης να καταβληθεί το ποσό των δύο εκατομ. δραχμών (το 1.200.000 υπάρχει στο ταμείο μας και ανάγκη να συμπληρωθεί, μέχρι την παραπάνω ημερομηνία, το υπόλοιπο χρηματικό ποσό).

4) Για το υπόλοιπο των πέντε εκατομ. δραχμών, η ΙΛΕΖ δεσμεύεται να κάνει κάθε προσπάθεια ώστε να αποπληρωθεί σε διάστημα ενός εξαμήνου από την ημερομηνία της τοποθέτησης του αγάλματος έστω και τμηματικά (δηλ. η εξόφληση πρέπει να γίνει σ' ένα χρόνο από σήμερα).

Η Διοίκηση της ΙΛΕΖ με τόλη και υπευθυνότητα κατέληξε στην παραπάνω συμφωνία, βέβαιη πως αυτή ήταν η επιθυμία όλων όσων μέχρι τώρα συνεισέφεραν για την κατασκευή του αγάλματος, αλλά και υποχρεωμένη εκ των πραγμάτων, ώστε να μη μείνει μεσοστράτις η όλη προσπάθεια.

Τώρα, απόφασή μας είναι να αποτανθούμε προς κάθε κατεύθυνση και να εξαντλήσουμε όλες τις δυνατότητες ώστε να εξευρεθεί (μέσα στα χρονικά όρια που αναφέραμε) το απαιτούμενο ποσό και να φανούμε έτοιμοι συνεπείς στις υποχρεώσεις που αναλάβαμε.

Είμαστε περισσότερο από βέβαιοι, πως σ' αυτό θα βοηθήσουν όλοι οι Ζαγορίσιοι, όπου κι' αν βρίσκονται, συνεχίζοντας τις τιμητικές εισφορές τους, αλλά και υποδεικνύοντας κάθε πρόσφορο τρόπο και εκμεταλλευόμενοι κάθε γνωριμία που θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

Τελειώνουμε με την βεβαιότητα αυτή και περιμένουμε το «παρών» και τη συνδρομή όλων των Ζαγορίσιων αλλά και των φορέων του Ζαγοριού (Κοινότητες, Σύλλογοι, Συν/σμοί, Αδελφότητες κ.λ.π.).

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

ΖΑΓΟΡΙ 18101 ΡΟΙ4ΣΕΣ

Ποίημα ανέκφραστο

Ακόμα δεν σ' εξάντλησα
αίσθηση πικρή των πραγμάτων
Λέω αυτά που ειπώθηκαν
πιο περίτεχνα από ψυχές μεγάλων.
Δεν έχω εξαντληθεί.

Η λεύκα γέρνει στους νότιους ανέμους.

Ποιμενική

Η νοσταλγία
δεν νίκησε την αυτοκυριαρχία σου.
Κι' ούτε πάλι
πως την αρνήθηκες
μ' επίδειξη δυνάμεως.
Έτσι ήσυχα κι' απλά
έκατες και μας μίλησες
για τα βαθύσκιστα δάση,
τα ρυάκια,
τους ποταμούς,
τη φύση πούγινε για σένα
το μακρυνό, άπιαστο
όνειρο.

Θε μου πως ζηλεύω τη μπόρεσή σου
να μη κλαίς
να μη κοιπάξεις για τον πόνο σου.

Να αφήνεις χωρίς τον δισταγμό...

Αίσθημα δυνατό, μετρημένο
μέσα απ' την ίδια την πηγή του.

(Ανέκδοτα)
Γιώργος Φραγκούλης

Η παλιά Λαϊστή

Ωχροκοκκινωπό το δειλί κυλά,
στα σοκάκια τα έρημα και αδειανά.
Φωνές ζερβά-δεξιά δεν θ' ακούσεις,
στα ρειπωμένα και άψυχα σπιτικά.

Σπιτικά ομορφολυγερόκτιστα,
που είναι τα νιάτα τ' αλαργινοστόλιστα;
Σπιτικά ασπροπετρόκτιστα,
πως μαραζώσατε στ' αλήθεια καύμένα;

Οι πόρτες ασφάλιστες, γερασμένες,
το κελάρωμα της μοίρας θωρούν.
Από το βάρος της μοναξιάς λυγισμένες,
το φευγικό του παρελθόντος μετρούν.

Άσπρα ξωκκλήσια μικρά και ταπεινά,
μένετε μέσα στη σιωπή παντοτινά.
Με πικροδάκρυ προσμονάτε σιγαλινά,
την λαμπρή σας να φορέσετε τα γιορτινά.

Που τριγυρνάτε θύμισες τρελλές;
— Σε πρασινοχαραμάδες σκιερές,
σε πετρινοχαλάσματα στοιβαγμένα,
σε μουγγόπορτες αμαντάλωτες νεκρές
και σε αψυχοσοκάκια ανταριασμένα!

Οι θύμισες τον χρόνο αφήφισαν!
Θαρρώ πως τ' αρχοντικά αναστήθηκαν,
στις πόρτες κλειδιά ανοιγοκλείνουν,
θαρρώ πως τα σοκάκια γλυκομίλησαν,
στα ξωκκλήσια αγιοκέρια αναβοσβήνουν.

Όλα τριγύρω φωτοπερυχημένα,
αχ, πως ροδογελούν τα περασμένα;

Για τη Λαϊστή

Απροσκύνητες, αέρινες βουνοκορφές,
ηλιοστάλαχτες, βαθυστόχαστες ρεματιές,
σήμανε η ώρα στη σκηνή να ξεπροβάλετε,
έργο ερατεινό στην αναβροχιά να παίζετε.

Χρυσόκαρδοι ταξιθέτες, βότανα και μανιτάρια,
ειρηνικοί υποβολείς, λαγοί και ζαρκάδια,
ιώβειοι θεατές, ελάτια και κυπαρίσσια,
ζαφειρένια χειροκροτήματα, νερά ποταμίσια.

Πράξεις τρεις μαυροσυννεφιασμένες·
μνήμες κατοχικές, αλαφιασμένες,
μνήμες εμφυλίου, βουρλωμένες,
οδοπορικό ξενιτιάς σε θρακομακεδονικές πόλεις.

Τηλαυγής προβολέας, γαλαξίας μελιστάλαχτος.
Πελώρια αυλαία, ουρανός φεγγαρόλουστος.
Έργο ανεπίλογο — αισιοδοξία —
τίτλος του η άγνωστη τελεολογία.

Γεώργιος Α. Μέρτζιος

Ένα, απ' της Μπάγιας τα γιοφύρια

Ζωγραφισμένη η στράτα μου κατάστηθα του Ζαγοριού!
Κι αυτό το γιοφύρι το διάβαινα μικρός.
Δεν το φοβόμουν, μα το χαϊρόμουν.
Λιθόστρωτο, κυματιστό, ανάλφρα το πατούσα,
σαν σε χορό πιασμένους.

Οργανοπαίχτης του γλεντιού, τα πέταλα
τ' αλόγου μου στο караβάνι.
Και της χαράδρας τα πουλιά — γειτόνοι του καλοί —
μού δάνειζαν τα φτερά τους.

Γυροβολιά δική μου στις κορφές και το
νερό στη γρηγοράδα του, μου 'παίρνε την
κούραση των ποδαριών μου.

Ήξεραν... που πατούσαν και που
το βράδι τους θα φτάσουν.

Να το μπορέσω και τώρα να βρεθώ.
Να στοχαστώ το πέρασμα του χρόνου.
Και τόσων ανθρώπων υπάρξεων.

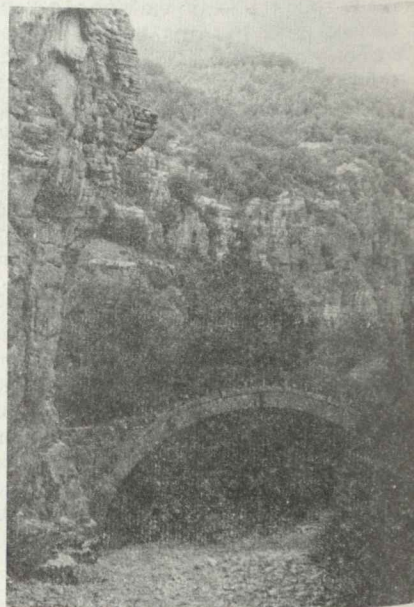
Για να ξεχάσω μια στιγμή το κάμα... που μας ψήνει.

Να γίνω το πλούσιο μικρό παιδί
λουσμένο στη μνήμη των περήφανων
φτωχών γονιών μου.

Να κρίνω αν έχει μπόλικο νερό,
κι αν τα πουλιά του εκεί φωλιάζουν,
τραγουδι να το κάνουν.

Κράτα γιοφύρι μου καλό, τραγούδα τα νερά σου,
κι αν σε πατάν παντάξενοι,
να μην κακίζεις τα παιδιά σου.

Χρ. Γ. Καρβούνης

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ ΙΤΕΑ - ΠΕΤΡΑ - ΔΕΜΑΤΙ Ανατολ. Ζαγορίου

να συμπληρώσω τον κ. Μητσι-
μάρη εδώ για να ακουσθεί (και
να ακουσθεί) και η φωνή αυ-
τών των τριών χωριών.

Και τα χωριά αυτά είναι η
ΠΕΤΡΑ, η ΙΤΕΑ και το
ΔΕΜΑΤΙ και οι μεγάλοι Συνοι-
κισμοί ΛΙΑΠΗ και ΣΙΤΣΑΙΝΑ,
που ευρίσκονται εντός της γε-
ωγραφικής περιοχής του Αν.
Ζαγορίου και συμπεριλαμβά-
νονται στον Αναπτυξιακό
Σύνδεσμο Ανατ. Ζαγορίου με
έδρα το Γρεβενίτι. Έχουν
πυρποληθεί το 1912 από τους
Τούρκους, το 1942 από τους
Γερμανούς και έχουν πολλά
θύματα. Η Πέτρα μάλιστα υπέ-
στη ολοκληρωτική κατα-
στροφή το 1967 από Σει-
σμόν και με κρατική ενίσχυ-
ση έγιναν η ανοικοδόμηση.
Όπως είναι λοιπόν φυσικόν
έχουν τα χωριά μας αυτά πο-
λύ περισσότερα προβλήματα
και ανάγκες να αντιμετωπί-
σουν οι προοδευτικοί και ερ-
γατικοί κάτοικοι των. Το πιο
μεγάλο και σπουδαιότερο
πρόβλημα είναι ο δρόμος, η
συγκοινωνία. Η διάνοιξη και
σκυρόστρωση του διακοινοτι-
κού δρόμου που τα συνδέει
έχει γίνει προ ετών με δαπά-
νες του Κράτους. Δυστυχώς
όμως παραμένει ημιτελής και
σε αθλιαν κατάσταση, λόγω
και της μεγάλης κίνησης πολ-
λών και διαφόρων αυτοκινή-
των. Η συγκοινωνία είναι δύ-
σκολη και εγκυμονεί πολλούς
κινδύνους. Έχει λοιπόν ανά-
γκη μερικής βελτίωσης και
μερικών τεχνικών έργων σε
διάφορα σημεία και προ πα-
ντός γενικής ασφαλοστρω-
σης χωρίς άλλη καθυστέρηση.

Άρχισε πέρυσι η ασφαλτό-
στρωση ολίγων μέτρων και
σταμάτησε. Γιατί όμως; Πως
για άλλα χωριά και για άλλα
έργα όχι της ίδιας σημασίας
υπάρχουν χρήματα και ενδια-
φέρον; Και γιατί για το οδικό
δίκτυο των 15 περίπου χλμ. το
Κράτος και η Νομαρχία τόσο
χρόνια τώρα δεν διαθέτει τις
απαιτούμενες πιστώσεις και
δεν δείχνει το επιβαλλόμενο
ενδιαφέρον; Μήπως είναι και
αυτά καταδικασμένα να ερη-
μωθούν; Είναι γνωστά για τον

μεγάλον πληθυσμόν των παρά
την μετανάστευση πολλών οι-
κογενειών προς τις πόλεις.

Το τονίζουμε ότι είναι χω-
ριά γεωργικά, προοδευτικά με
αναπτυγμένη γεωργία, με
πολλές σύγχρονες και επιδο-
τούμενες Κτηνοτροφικές Μο-
νάδες και συνεπώς έχουν με-
γάλη κίνηση. Γι' αυτό με κα-
λύτερο δρόμο ασφαλτοστρω-
μένο θα εξυπηρετούνται κα-
λύτερα με καλύτερη συγκοι-
νωνία και μεταξύ των και τα
Ιωάννινα, το Μέτσοβο και την
περιοχή Ζαγορίου. Παρά το
ακατάλληλον και επικίνδυνον
του υπάρχοντος δρόμου
έχουν τα χωριά αυτά μεγάλη
κίνηση με κάθε είδους αυτοκι-
νητα, ήτοι: Φορτηγών αυτοκι-
νήτων μεταφοράς γεωργικών
προϊόντων, Ξυλείας, εμπο-
ρευμάτων, ζωοτροφών και λι-
πασμάτων, οικοδομικών υλι-
κών κ.λ.π. Αυτοκινήτων ειδι-
κών συγκεντρώσεως γάλα-
κτος από Κτηνοτροφικές Μο-
νάδες και οικίσκων κτηνο-
τροφίας και μεταφοράς εις τα
Τυροκομεία Μετσόβου, Μπαλ-
τούμας και Ιωαννίνων κάθε
ημέρα. Επίσης κίνηση γεωργι-
κών καλλιεργητικών μηχανη-
μάτων. Αυτοκινήτων διακί-
νησης οργάνωσης Αστυνο-
μίας, Αγροφυλακής και Αγρο-
τικών Ταχυδρόμων Γρεβενιτί-
ου και Μετσόβου και του
Αγροτικού Ιατρού Πέτρας.

Επίσης δύο Σχολικών Αυτοκι-
νήτων μεταφοράς Μαθητών
Δημ. Σχολείου, Γυμνασίου και
Λυκείου προς Μηλιωτάδες και
41 χλμ. Δύο λεωφορείων κα-
θημερινής υπεραστικής Συ-
γκοινωνίας από Ιωάννινα-Δε-
μάτι-Πέτρα-Σίτσαίνα 41 χλμ.
και από Ιωάννινα, Μηλιωτά-
δες, Ιτέα, Λιάτση. Επίσης κυ-
κλοφορία αυτοκινήτων Ι.Χ. και
ΤΑΞΙ, τα οποία πολλάκις πα-
θαίνουν ζημιές και δεν ξανάρ-
χονται. Γι' αυτό ένας καλός
και ασφαλτοστρωμένος δρό-
μος θα εξασφαλίσει και μία κα-
λή, ασφαλή και τακτική συ-
γκοινωνία και αυτό θα συντε-
λέσει τα μέγιστα στην ανά-
πτυξη, πρόοδο και διατήρηση
των χωριών Πέτρα-Ιτέα-Δεμά-
τι του Ανατολ. Ζαγορίου και

θα σταματήσει και θα αντι-
στρέψει το ρεύμα της αστυφι-
λίας. Έτσι δεν παραπονούνται
ότι το κράτος τα εγκατέλειψε.

Οι Κοινοτάρχες των χω-
ριών αυτών πολλάκις έχουν
ενοχλήσει με υπομνήματα και
προσωπικές παραστάσεις και
παρεκάλεσαν τον κ. Νομάρ-
χη για να επισκεφθεί και την
περιοχή αυτήν για να σχημα-
τίσει προσωπικήν αντίληψη
της καταστάσεως και να
ενεργήσει τα δέοντα κυρίως
για την ασφαλτόστρωση του
δρόμου. Δυστυχώς όμως παρά
τις υποσχέσεις, τίποτε δεν
έγινε ακόμη. Διερωτώμαστε
λοιπόν γιατί συνεχίζεται αυτή
η κατάσταση;

Επιτέλους η Νομαρχία Ιω-
αννίνων ας δείξει και εδώ κά-
ποιο ενδιαφέρον και ας εντά-
ξει σε κάποιο πρόγραμμα και
σε κάποιο Ταμείο και αυτό το
έργο της ασφαλτόστρωσης
του διακοινοτικού δρόμου
σύνδεσης των χωριών Μηλιω-
τάδες, Ιτέα, Λιάτση, Πέτρας,
Δεμάτι 29 χλμ. Σίτσαίνα, 41
χλμ., που θα πρέπει μάλιστα
και να χαρακτηριστεί τμήμα
της Επαρχιακής οδού Ανατολ.
Ζαγορίου. Ακόμη επιβάλλεται
το έργο του ούτο να χαρακτη-
ρισθεί ως έργο εξαιρετικής
ανάγκης και απολύτου προτε-
ραιότητας για να αποπερατω-
θεί εντός του θέρους.

Και τέλος και άλλο ένα θέ-
μα είναι άξιο προσοχής για το
οποίο ο Αναπτυξιακός Σύνδε-
σμος Αν. Ζαγορίου και η Νο-
μαρχία Ιωαννίνων θα πρέπει
να επιδείξουν ενδιαφέρον και
να ενεργήσουν, ώστε να συ-
μπληρωθεί το οδικόν δίκτυον
της περιοχής αυτής. Έγινε
δηλ. προ διετίας διάνοιξη
δρόμου από Τρίστενον προς
Ιτέα-Πέτρα. Παραμένει όμως
ακόμη χωματόδρομος ενώ
έχει ανάγκη βελτίωσης και
σκυρόστρωσης. Είναι ανάγκη
η οδική αυτή σύνδεση να ολο-
κληρωθεί, γιατί έτσι θα συντο-
μευθεί κατά πολύ και η σύνδε-
ση Ζαγορίου με Μέτσοβο.

Το θέμα αυτό ας το έχει
υπ' όψη προ παντός το Δ.Σ.
του Αναπτυξιακού Συνδέσμου
Αν. Ζαγορίου για να το
συμπεριλάβει στις επιδιώξεις
του και στον προγραμματισμό
των έργων περιοχής του.
ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΑΛΑΓΓΕΛΗΣ Δ/λος
Επίτιμος Πρόεδρος Αδελφότη-
ΤΕΤΡΙΩΤΩΝ «Πρόεδρος»

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΠΙΝΔΟ με την ενοποίηση Βάλια Κάλντα και Βίκου - Αώου

Ενοποίηση των δρυμών Βάλια Κάλντα και Βίκου - Αώου σε ένα εθνικό πάρκο και ανάπτυξη ήπιων μορφών δραστηριοτήτων προτείνει η μελέτη που συνέταξε για την περιοχή της Βόρειας Πίνδου το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας.

Η μελέτη ανατέθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ στο πλαίσιο του ΜΟΠ.

Η μελέτη που παρουσιάστηκε χθες σε συνέντευξη Τύπου, αφορά μια έκταση 2.300 τ.χλμ. και περιλαμβάνει το ανατολικό, δυτικό και κεντρικό Ζαγόρι, την περιοχή μεταξύ Σμόλικα και Σαρανταπόρου, την Βάλια Κάλντα Περιβόλι, Όρλιακα, Κρανιά Γρεβενών και Μηλιά Μετσόβου.

Όπως είπε η κ. Ν. Γουλανδρή παρουσία της γεν. γραμματέως του ΥΠΕΧΩΔΕ Ελ. Παπαδημητρίου και του γεν. γραμματέα Δασών Δ. Κατσιούδα, «πρόκειται για ένα σχέδιο διάσωσης, ανάδειξης και αξιοποίησης.

Για ένα πλαίσιο που δεν μουσειοποιεί το χώρο αλλά τον εντάσσει λειτουργικά σε νέες ανάγκες».

Ταυτόχρονα διευκρίνησε ότι η μελέτη αυτή «είναι η πρώτη προσέγγιση, η πρώτη φάση.

Χρειάζεται λεπτομερής ανάλυση για την τοποθέτηση των σκοπών διαχείρισης και τη λήψη των κατάλληλων μέτρων που θα οδηγήσουν στο σκοπό αυτό».

Για την προστασία της Βόρειας Πίνδου η μελέτη προτείνει:

— Ενοποίηση των δρυμών Βάλια Κάλντα και Βίκου Αώου σε ένα Εθνικό Πάρκο σεβασμό των αναπτυξιακών αναγκών των ανθρώπων που ζουν στην περιοχή και τόνωση της ανθρώπινης πα-

ρουσίας, που εμφανίζει έντονα στοιχεία αποδυνάμωσης, ιδιαίτερα στο ανατολικό τμήμα, ως εκ τούτου αναγκαία προϋπόθεση για τη συγκράτηση και τη δυνάμωση του πληθυσμιακού στοιχείου αποτελεί η βελτίωση της τεχνικής και κοινωνικής υποδομής.

— Δημιουργία φορέα διαχείρισης.

— Ανάπτυξη ήπιων μορφών δραστηριοτήτων όπως ήπιες μορφές οικονομικής δράσης (τουρισμός, αγροτικές δραστηριότητες κ.ά.), που θα λαμβάνουν υπόψη τις αντοχές, τις δυνατότητες και την αξία της περιοχής.

Η περιοχή μπορεί να χρησιμοποιήσει για εκπαιδευτικές εκδρομές, για την ανάπτυξη φυσιολατρικού, εκπαιδευτικού και περιπατητικού τουρισμού, για την ανάπτυξη παραδοσιακών δεξιοτήτων με επαρκή ζήτηση (οικοτεχνικά προϊόντα, δραστηριότητες συντηρητών μνημείων, μαστορες πέτρας, παραδοσιακά κτίσματα, κ.ά.).

— Δημιουργία κτηματολογίων και ειδικευμένων όρων δόμησης οικισμών.

— Ανάδειξη και αξιοποίηση πολιτισμικής κληρονομιάς, έμφαση, δίνεται στα ακόλουθα:

Ιδρυση Κέντρου Μελετών

Βόρειας Πίνδου σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Ιδρυση Μουσείου Οικολογικής Ιστορίας και Λαογραφίας Β. Πίνδου.

Σχολή Μαστόρων και Ξυλογλυπτών.

Κέντρο Αγιογραφίας σε ιστορική μονή της περιοχής.

Αναδημοσίευση από τον Αθηναϊκό Τύπο

ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΤΕ ΤΑ ΔΑΣΗ ΜΑΣ

Το περιοδικό μας από το ξεκίνημά του κι ως τα σήμερα δεν έπαυσε να δημοσιεύει άρθρα, σχόλια, προβλήματα και προτάσεις για το περιβάλλον της περιοχής μας. Όλοι συμφωνούμε ότι υπάρχουν κίνδυνοι κι ότι έγιναν και γίνονται καταστροφές, αλλά δεν βλέπω καμιά σωτηρία. Η χλωρίδα και η πανίδα καταστρέφονται κι εξαφανίζονται. Οι φτελιάδες, τα κέδρα και τα πεύκα ξεράθηκαν από μύκητες. Οι λαγοί και οι περδικές από διάφορες αιτίες εξαφανίστηκαν. Τα αρπακτικά πουλιά ξεχάσαμε πως είναι. Αλεπούδες ελάχιστα. Εδώ πρόκειται όχι για απλή καταστροφή, αλλά για συντέλεια. Οι παλιότεροι από μας, την άνοιξη, τρώγαν πρωί πρωί μια χαψιά ψωμί για να μη τους τσακίσει ο κύκος. Οι γέροι το είχαν σε γούρι να ακούσουν τον κύκλο φαγωμένοι. Το θεωρούσαν παράταση ζωής. Δυστυχώς μόνο λίγοι κύκοι (άνθρωποι) έμειναν σε ωρισμένα χωριά του Ζαγοριού. Ήρωες αυτοί οι άνθρωποι, μετρημένοι στο ένα χέρι και από κανέναν δεν περιμένουν να δοξαθούν.

Τέλος πάντων, το Ζαγόρι είναι εδώ, με τις χαράδες, τα βουνά και τα δάση. Ευτυχώς η περιοχή μας διατηρεί ακόμα κάποια παρθενικότητα. Έχουμε λοιπόν υποχρέωση να είμαστε πιο προσεκτικοί και πιο ευαίσθητοι. Δεν απαιτείται μόνο η διατήρηση και η προστασία της παρθενικότητας της φύσης, αλλά και η αναβάθμιση του περιβάλλοντος για μια καλύτερη ζωή. Μας έμειναν αρκετά δάση, ευτυχώς. Δεν είχαμε μεγάλες φωτιές και η υλοτομία ελέγχεται ικανοποιητικά. Αυτά τα δάση έχουμε υποχρέωση, αγαπητοί Ζαγοριώτες, να τα διαφυλάξουμε και να τα προστατεύσουμε, ιδίως τώρα το καλοκαίρι από τον κίνδυνο των πυρκαγιών.

Δεν θα εξηγήσω γιατί το δάσος μας δίνει ζωή, αυτά είναι χιλιετηνικά. Σκοπός μου είναι να εντοπίσω τους κινδύνους και να επαναλάβω για μια ακόμα φορά τις υποχρεώσεις μας.

ΠΡΩΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ το άναμμα φωτιάς κοντά σε δασοσκεπείς περιοχές. Οι Ζαγοριώτες το ξέρουν αυτό, τι γίνεται όμως με τους εκδρομείς και τους αλβανούς. Καλό θα ήταν για τους πρώτους να σημειώνουμε τον αριθμό του αυτοκινήτου, την μάρκα, το χρώμα του. Για τους αλβανούς που περνούν να ειδοποιούμε τις αστυνομικές αρχές.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ το πέταγμα του τσιγάρου από το αυτοκίνητο. Οι καπνιστές Ζαγοριώ-

οι το ξέρουν αυτό και το τηρούν. Αν αντιληφθείτε όμως από ξένο αυτοκίνητο πέταγμα τσιγάρου κρατείστε τον αριθμό του και καταγγείλετε τον. Μη νομίζετε ότι θα γίνεται κακοί με την καταγγελία. Είναι μέτρο αυτοπροστασίας, είναι υποχρέωση.

ΤΡΙΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ οι κατασκηνώσεις και οι ορειβάτες, αν και στις περιπτώσεις αυτές διακρίνεται η αγάπη για το δάσος και τη φύση. Όμως και ελαφρά αμέλεια μπορεί να προκαλέσει το κακό.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ το κάπνισμα των μελισσών μέσα σε κορμούς δέντρων. Μελισσοκόμη μια ενδεχόμενη πυρκαγιά στο δάσος και στην γύρω περιοχή σε βλάπτει και σένα, γι'αυτό πρόσεχε!

ΠΕΜΠΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ τα σκουπίδια που τα πετάμε όπου μας βολεύει. Πέρα από τη μόλυνση του περιβάλλοντος, μπορεί να δημιουργηθεί και εστία πυρκαγιάς, αν υπάρχουν σπαμένα γυαλιά.

Ο καθένας μας μπορεί να βοηθήσει σε περίπτωση που αντιληφθεί φωτιά. Αν το μέγεθος της φωτιάς είναι μικρό μπορεί να σβηστεί με χυμία, με άμμο ή με κάποιο χλωρό κλαδί. Αν η φωτιά πήρε έκταση ειδοποιήστε αμέσως τον πρόεδρο του χωριού και τον αγροφύλακα ή αν υπάρχει τηλεφώνοντάς σας τις αρμόδιες υπηρεσίες στους αριθμούς:

ΤΗΛΕΦΩΝΑ:

Δασοφυλάκειο Ιωαννίνων 191
Ελληνική Αστυνομία 100
Πυροσβεστική Υπηρεσία 199

Πάντως δεν θα κλείσω το σημειώμά μου χωρίς παραόνομα. Το Ζαγόρι δεν έχει αγροφύλακες και δασοφύλακες. Ίσως διοριστούν φέτος. Το ότι δεν είχαμε πολλές και μεγάλες πυρκαγιές είναι τύχη, δεν είναι δικαιολογία. Έχουμε αρκετά μεγάλο ποσοστό δασοκάλυψης και πρέπει το κράτος να το διαφυλάξει με ανάλογο αριθμό αγροφυλάκων και δασοφυλάκων. Τέλος, από παλιά ζητούσαμε κι εξακολουθούμε να ζητάμε να εξοπλίσει το κράτος τα όργανά του με κυλάκι και ασυρμάτους και γιατί όχι και με αυτοκίνητα. Η υδροκεφαλή Αττική μας τα τρώει όλα και δεν χορταίνει κι απ' το κακό πάει στο χειρότερο.

Αγαπητοί Ζαγοριώτες χρησιμοποιείτε για να περάσει και τούτο το καλοκαίρι δροσερό, καταπράσινο κι άκαπνο.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Επιστολή του Ζαγοριώτη λόγιου Νικ. Τσιγαρά από το Βραδέτο, δημοσιευμένη στο «ΑΤΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ» (υπό Ειρηναίου Ασωπίου) το έτος 1886. Εκτός από την ωραία γλώσσα και το ύφος της επιστολής, οι αναγνώστες μας θα δουν και πολλά ιστορικά στοιχεία, που αφορούν το Ζαγόρι. Γι' αυτό δημοσιεύουμε το σχετικό απόσπασμα και απευθύνουμε θερμές ευχαριστίες στο συμπατριώτη μας κ. Μάνθο Οικονόμου ιστοριοδίφη-συγγραφέα και τακτικό συνεργάτη μας, που είχε την καλοσύνη να μας στείλει το σχετικό δημοσίευμα.

Η Σ.Ε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ν. ΤΣΙΓΑΡΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗΝ

Β' ΜΕΡΟΣ (συνέχεια από το τεύχος 181)

— Σας πρώτιστα, ανταπλήνησε, διότι η μονή αυτή ήτο προωρισμένη να γίνη πανεπιστήμιον και έδρα του πολιτικού και θρησκευτικού αρχηγού ή ηγεμόνος του Ζαγοριού.

Τούτο ακούσαντες ημεῖς νεοὶ εμεῖναιμεν και περιεργοὶ δεδείχθημεν, ἵνα μάθωμεν τα περί τούτου. Ο αείμνηστος διδάσκαλος, διαγνούς εν τη φυσιογνωμίᾳ ἡμῶν την περιεργίαν ταύτην, πριν ἢ ερωτήσωμεν αὐτὸν, ἱλαρώτατα μειδιάσας εἶπε:

«Βεβαίως σεις δεν γνωρίζετε τούτο, ἀλλὰ και ολίγοι ἐξ ἡμῶν των πρεσβυτέρων γινώσκουσι τούτο· διότι ταῦτα πάντα ἐνηργούντο μυστικῶς, διο και ουδείς ποτε ἐγράψε τι, ἀλλ' οὔτε ἐπρεπε να γράψῃ και κοινοποιηθῶσι τα μελετώμενα πριν ἢ ἐκτελεσθῶσι. Σας λέγω λοιπὸν ἐγὼ τούτο τώρα, ἵνα γινώσκῃτε, και ἵνα μάθῃτε πόσον ἐφρόντιζον οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι δια την πατρίδα. Εοκέπτοντο και ἐσχεδίαζον και θα ἐπραγματοποιουν τον σκοπὸν αὐτῶν, ἐὰν τα της Φιλικῆς Εταιρίας δεν ἐλάμβανον αἰσὴν τροπὴν κατὰ το 1817, και ἐὰν δεν ἐπῆρχετο ἡ γενική ἐθνική ἐξέγερσις του 1821, ὅτε, προκειμένου περί της ἀποκαταστάσεως του ὅλου ἔθνους, πάσα μερική ἐνέργεια ἐπαυσεν. Ἀλλὰ, φευ! τις ἐγίνωσκεν ὅτι μετὰ τοσούτους ὑπερανθρώπους ἀγῶνας, μετὰ τοσαύτας θυσίας και μετὰ χύσιν τοσούτου προικίου αἵματος, μόνον ἡ μικρά αὐτῇ γωνία θα ἡλευθερούτο, θα ἔμενε ὅτι δούλη και ὑπὸ τον βαρὺν ζυγὸν των Δουδούμιδων και ἡ πατρίς μας Ἡπειρος; Εὰν προεβλέπομεν τούτο, δεν ἠθέλομεν ἐγκαταλείπει και το σῆμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἦτο τούτο».

«Κοῦσατε και γινώσκετε ὅποια πλοῦτή εἶχον ἀποκτήσει οἱ ἰδιοὶ μας Ζαγοριῶται εἰς τας παραδουναβείους ἡγεμονίας, εἰς Βεσσαράβιαν και εἰς διάφορα μέρη της Ρωσίας, και πόσον ἰσχυρον τότε, και μάλιστα οἱ Νεγαιδιῶται, οἱ Τσοπελεβίται, ο ἐκ Σκαμνελίου Δημήτριος Ζαϊτσίης, πνευθερός του Ἀλεξίου Νούτσου ἐκ της πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς Ευφροσύνης, ο ἐκ Βραδέτου ἰδικός σου, στραφεὶς πρὸς ἐμέ, Νικόλαος Τσιγαράς, και τοσοῦτοι ἄλλοι ἐξ ἄλλων κωμῶν της πατρίδος. Οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἦσαν ἄγαν φιλοπάτριδες· τα πλοῦτῃ αὐτῶν δεν μετεχειρίζοντο εἰς τρυφὰς και χλιδὰς, ἀλλ' ὑπὲρ της πατρίδος, ἐν ἡ ἐκτίζον μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς, κωδωνοστάσια, σχολεῖα, διέτηρουν τους ἐν αὐτοῖς διδάσκοντας· ἐπροσπάτειον νέους ἀπόρους, οὗς ἐσπούδαζον, ἵνα χρησιμεύσωσι εἰς την πατρίδα μίαν ἡμέραν, και συνέτρεχον τους συγγράφοντας και ἐκδιδόντας συγγράμματα πλουσιοπαρόχως. Ἡ φιλοπατρία των ἀνδρῶν ἐκείνων ἦτο τόσο μεγάλη, τόσο φλογερὰ, ὥστε δεν ἤρκειτο εἰς ταῦτα, οὐδ' ἐπανεπαύετο· ἀπῆτει μεγαλεῖτερον και υψηλότερον τι, την ἀπελευθέρωσιν, ἀποκατάστασιν και τὴν ἀληθὲς μεγαλειὸν του ἔθνους».

Τούτων λεγομένων, δάκρυα, ἔρρευσαν ἐκ των οφθαλμῶν ἐκείνων, οἵτινες πιστώτα ἀπεικόνιζον την ἀγία αὐτοῦ ψυχὴν. Εοσπγγισε τα δάκρυα και ἀφείς βαρὺν ἀναστεναγμὸν, ἐξηκολούθησεν.— «Αφοῦ τοσοῦτοι ἀγῶνες ἀπέβησαν μάταιοι, αφοῦ ἡ ἐπανάστασις του 1770 ἀπέτυχεν ἐνεκα πολλῶν αἰτιῶν· αφοῦ ο ἀνὴρ ἐκεῖνος ο θερμάνας δια των διθυράμβων του τας καρδίας και ψυχὰς ὅλων ἡμῶν. (Ενταῦθα ἀπήγγειλεν ἡμῖν πολλὰς στροφὰς ἐκ των ποιημάτων Ρήγα του Φερραίου)· αφοῦ, λέγω, κι ο μακαρίτης Ρήγας συνελήφθη ἐν Αυστρίας και παρεδόθη ὑπὸ ταύτης εἰς τους Τούρκους, οἱ οἱοὶ ἐσφαξαν αὐτὸν ἐν Βελιγραδίῳ· αφοῦ οἱ τότε ἰσχυροὶ ἐκώφεον εἰς τους πόνοους και εἰς τους στεναγμούς της Ελλάδος, οἱ πάντες ἐνόησαν ὅτι πρέπει να ἑσθῶμεν με τας ἰδίας χεῖρας μας, διότι τότε μόνον θα καμφθῶσι οἱ ἰσχυροὶ της γῆς, ὅταν ημεῖς δεῖξωμεν ὅτι ζῶμεν. Ὄθεν ἄλλη τότε ἐνέργεια ἀνεπιτύχη. Διάφοροι μυστικαὶ ἐταιρίαι ἐσχηματίζοντο πρὸς κατήχησιν και προπαρασκευὴν του ἔθνους, ὅτε κατὰ το 1814 ἐσχηματίσθη ἐν Ὀδησσῷ ἡ Εταιρία των Φιλικῶν, ἣν συνέστησαν ο ἐξ Ἀρτης Νικόλαος Σκουφάς, ο ἐξ ἰωαννίνων Ἀθανάσιος Τσακάλωφ και ο ἐξ Ἀνδρισταίνης της Πελοποννήσου Α. Ἀναγνωστόπουλος. Οὔτοι προεταίρισθησαν πολλοὺς και το πρῶτον ἐφάνη εὐδοκίμοῦσα πως εἰς το ἔργον της ἑταιρίας αὐτῇ, ἀλλὰ κατόπιν ἐνεκα πολλῶν λόγων τα πράγματα και αὐτῆς δεν εἶχον καλῶς μέχρι του 1817, ὅτε ἡ ἔδρα αὐτῆς μετενέχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα και διωργανώθη καλλίτερον. Ἀλλὰ και ἐκεῖ δεν ἐλείψαν τα ζιζάνια, ἐξ ὧν το κυριώτερον και το μάλλον ἐπιφοβον ἦτο Γαλάτης τις ἐξ Ἰθάκης».

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

(από το περιοδικό «ΝΕΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ»)

Με μεγάλη λύπη και οργή πληροφορηθήκαμε ὅτι μέσα στην περιφέρεια χαράδρα του Αώου - το τμήμα, δηλαδή του ποταμού που βρίσκεται ανάμεσα στα βουνά Γκαμήλα και Τραπεζίτσα και αρχίζει από την περιοχή του χωριού Βρυσοχώρι και τελειώνει στην Κόνιτσα - κατασκευάζεται δρόμος, ο οποίος θα εξυπηρετήσει ἕναν «ορεινὸ ξενώνα» ἢ «ορειβατικὸ καταφύγιο», το οποίο θα κατασκευαστεῖ κοντὰ στην Μονὴ Στομίου, μετὰ, δηλαδή, ἀπὸ διαδρομὴ δύο ωρῶν (πεζή) ἀπὸ την Κόνιτσα.

Ἡ χαράδρα του ποταμοῦ Αώου ἀποτελεῖ μέρος της περιφερειακῆς ζώνης του Εθνικοῦ Δρυμοῦ Βίκου-Αώου (ιδρ. 1973). Πυρήνας του Ε.Δ. εἶναι, ὡς γνωστόν, το φαράγγι του Βίκου και ἡ περιφερειακὴ ζώνη καλύπτει ἕνα μέρος της Γκαμήλας και το μεγαλύτερο κομμάτι της χαράδρας του Αώου.

Σύμφωνα με μελέτη που ἐγίνε ἀπὸ ομάδα ἐδικῶν ἐπιστημόνων το 1980, πρόκειται για μια περιοχή πολὺ μεγάλης οἰκολογικῆς ἀξίας και θεωρεῖται ὡς ἕνας ἀπὸ τους σημαντικότερους βιοτόπους της Ευρώπης (ἡ μελέτη ζητοῦσε, μάλιστα, να ἰδρυθεῖ στην χαράδρα ἕνας δευτερος πυρήνας του Ε.Δ.). Ἐχει περιληφθεῖ στα πλαίσια του προγράμματος CORINE της Ε.Ο.Κ. και συγκαταλέγεται μετὰς των ἐλληνικῶν βιοτόπων των ὁποίων την προστασία ζητᾷ ἡ Διεύθυνση Περιβάλλοντος των Ευρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἀπὸ την ἐλληνικὴ κυβέρνηση.

Ὅχι ἀδίκαια, μια που μέσα στα παρθένα μικτὰ δάση της χαράδρας φυτρώνουν σπάνια φυτὰ της Βαλκανικῆς και ἐνδημικῆς της περιοχῆς και ζουν πολλὰ ἀπειλούμενα θηλαστικά (αρκούδα, αγριόγιδιο, λύκος, αγριόγατος, ζαρκαδι κ.ά., ἐνὼ υφίστανται βάσιμες πιθανότητες για την ὑπαρξὴ του λύγκα). Υπάρχουν πολλὰ εἶδη πουλιῶν —μεταξὺ των ὁποίων και πολλὰ ἀπειλούμενα— ἐρπετῶν, ἐντόμων και ἀμφιβίων, ἐνὼ στο ποτάμι κολυμπᾷ ἡ ἀπειλούμενη βίδρα και ἐπτά εἶδη ψαριῶν. Μεγάλο εἶναι και το αἰσθητικὸ ἐνδιαφέρον της περιοχῆς· το ποτάμι κυλᾷ με βοήθητο ἀνάμεσα σε θεόρατα βράχια και πυκνὰ υγρόφιλα δάση, ἐνὼ πάνω ἀπὸ το ἀγριο και ἀπάτητο ορεινὸ δάσος υψώνονται οἱ ἐπιβλητικὲς κορφές της Γκαμήλας.

Παρ' ὅλα ἀνὰ λοιπὸν, ἡ χαράδρα του Αώου οὐσιαστικά δεν προστατεύεται, με ἀποτέλεσμα ο καθένας να κάνει, κυριολεκτικά, ὅτι θέλει. Ἐνας δρόμος μέσα στην χαράδρα θα φέρει ἀνυπολόγιστη καταστροφὴ, καθὼς θα πληγώσει ἀνεπανόρθωτα το μέχρι τώρα ἀθικτο τοπίο, ἐνὼ θα ἐπιτρέψει ταυτόχρονα και την πρόσβαση σε ὅλο και περισσότερους λαθροθήρες και ψαράδες, λαθροὐλοτόμους και βοσκούς, συλλέκτες σπάνιων φυτῶν και ἐντόμων και γενικά σε κάθε εἶδους καταστροφῆς της φύσης. Μία ἐναλλακτικὴ λύση, που ἔχει προταθεῖ ἀπὸ χρόνια, εἶναι ἡ κατασκευή τουριστικοῦ περιπτέρου στην κορφή της Τραπεζίτσας και μικροῦ τελεφερίκ, που θα ἀνεβάζει ὡς ἐκεῖ τους ἐπισκέπτες. Πρόκειται για μια πρόταση που, ἐνὼ θα βοηθούσε σε μεγάλο βαθμὸ την τουριστικὴν ἀνάπτυξη της περιοχῆς της Κόνιτσας χωρὶς να καταστρέφει την χαράδρα, ἀγνοήθηκε μέχρι τώρα ἐπιδεικνύοντάς ἀπὸ ὅλους τους ἐμπλεκόμενους φορεῖς. Εἶναι πρόφανές ὅτι κάποιοι ἐξαρτῶν μεγάλα συμφέροντα ἀπὸ την καταστροφὴν του μοναδικοῦ αὐτοῦ τοπίου.

Ελπίζοντας και ἐμεῖς στην σωτηρία και την διατήρηση της σπουδαίας αὐτῆς περιοχῆς, ζητάμε:

- 1) Να σταματήσει ἡ διάνοιξη του δρόμου και να ἀποκατασταθῶν, ἀν καὶ ἐφ' ὅσον μπορεῖ να γίνει αὐτό, οἱ ζημιές.
- 2) Να σταματήσει κάθε σκέψη για ἀνέγερση ὁποιοδήποτε κτίσματος μέσα στην χαράδρα.
- 3) Να ἀνακηρυχθεῖ αὐτὴ δευτερος πυρήνας του δρυμοῦ, κάτι που ἀποτελεῖ —ἐξ ἄλλου— παλιὸ αἷτημα οἰκολογικῶν ομίλων και ἀτόμων που ἀναγνωρίζουν τὴ μεγάλη ἀξία της περιοχῆς.
- 4) Να ματαιωθῶν τα σχέδια της Δ.Ε.Η. για την κατασκευή φραγμάτων στον Αώο, ο ὁποῖος πρέπει να ἀποτελεῖ μέρος μιας ευρύτερης προστατευόμενης περιοχῆς, που θα περιλαμβάνει τμήματα ὁλοκληρῆς της Βόρειας Πίνδου.

Για την ΝΕΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Μιχάλης Μοδινός

Εκδότης

Γιώργος Πολίτης

Μέλος της Συντακτικῆς Επιτροπῆς

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ - ΕΞΩΚΚΛΗΣΙΑ

Η Λάϊστα έχει μέσα στο χωριό πέντε εκκλησίες και την περικλείουν έξω από το χωριό επτά εξωκκλήσια. Οι εκκλησίες είναι οι εξής:

Παμμεγίστων Ταξιαρχών: Στα 1701 κτίστηκε στη Λάϊστα ο επιβλητικότητας Ναός των Παμμεγίστων Ταξιαρχών (διαστάσεων 34X14) με κωδωνοστάσι ύψους 19 μέτρων, του οποίου η καμπάνα ακούγονταν σε απόσταση 10 χιλιομέτρων, με 12 σήμαντρα. Η εσωτερική διακόσμηση είναι εξαιρετικά ελκυστική και θαυμάσια, με ξυλόγλυπτο τέμπλο αριστουργηματικής λεπτοτεχνικής τέχνης και με τοιχογραφίες ζωγραφισμένες με πάρα πολύ επιμέλεια, οι οποίες χρονολογούνται από το 1787. Παλαιότερα λειτουργούσε και γυναικωνίτης.

Στα 1877 αντιπροσωπεία Λαϊστίνων επι-

ου Παντελεήμονα βρίσκεται στο εσωτερικό του χωριού κοντά στην Κεντρική Πλατεία (Ταξιαρχών) και δίπλα από το νεκροταφείο του χωριού. Γιορτάζει στις 27 Ιουλίου. Ο Άγιος θεωρείται προστάτης της Υγείας.

Άγιος Νικόλαος: Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου κτίστηκε το 1880. Η εκκλησία έχει γυναικωνίτη. Γιορτάζει στις 6 Δεκεμβρίου. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι σε ορεινή περιοχή τμήματα ο «Άγιος των θαλασσών». Πρόκειται για το συχνότερο αγώνυμο στο Ζαγόρι (αριθμούνται 30 εκκλησίες). Δύο απόψεις υπάρχουν

μεγάλος στρατηλάτης στη Ρώμη την εποχή του αυτοκράτορα Τραϊανού το 98 μ.Χ. με το όνομα Πλακίδας. Βαπτίστηκε Χριστιανός και μαρτύρησε επί αυτοκράτορα Αδριανού. Η κέρα του Αγίου με την κεφαλή του φυλάσσονταν μέχρι το 1940 στο Μοναστήρι της Αγίας Τριάδος στο Παλαιοχώρι Λάϊστας. Εκεί την είχαν μεταφέρει δύο μοναχοί από το Άγιο Όρος. Το 1940 ο μοναχός Μποσδρονής από το Ντομπρίνοβο (Ηλιοχώρι) μετέφερε την κέρα προς φύλαξη στο σπίτι του. Τον Οκτώβριο του 1943 οι Γερμανοί κατακτητές έκαψαν το σπίτι του. Γιορτάζει στις 20 Σεπτεμβρίου και θεωρείται προστάτης της Αγοροφυλακής.

Τα εξωκκλήσια της Λάϊστας είναι τα εξής:

Άγιος Γεώργιος: Στο εξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου το 1778 οι Λαϊστίνοι με σεβασμό υποδέχθηκαν τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό που έκανε περιοδεία στα Ζαγοροχώρια. Ο Άγιος Κοσμάς μιλώντας προς τους συγκεντρωμένους Λαϊστίνους συμβούλεψε και προφήτησε. Λέγεται ότι είπε δείχνοντας μια μεράντζα που είναι δίπλα στο εξωκκλήσι «Όταν θα πέσει η μισή θα χαθεί το μισό χωριό, όταν θα πέσει όλη θα χαθεί όλο το χωριό». Το εξωκκλήσι γιορτάζει στις 23 Απριλίου.

Άγιος Δημήτριος: Στο εξωκκλήσι του Αγ. Δημήτρη (διαστάσεων 19X8) συνηθίζονταν την Καθαρή Δευτέρα να ανάβουν φωτιά οι συγκεντρωμένοι προσκυνητές. Το εξωκκλήσι ανακατασκευάστηκε το 1989 από την Κοινότητα. Βρίσκεται ανατολικά του χωριού και απέχει από τον Αγ. Γιώργη τρία λεπτά. Γιορτάζει στις 26 Οκτώβρη.

Προφήτης Ηλίας: Το εξωκκλήσι αυτό κτίστηκε το 1740. Βρίσκεται στην κορυφή του χωριού, Βορειοδυτικά. Ο προφήτης Ηλίας θεωρείται εξουσιαστής της βροχής και των κεραυνών. Η τιμή του προφήτη στις κορυφές των βουνών ή των χωριών είναι υπόλειμμα της αρχαίας θρησκείας αφού ο Άγιος ταυτίστηκε με τον ήλιο. Γιορτάζει στις 20 Ιουλίου.

Άγιος Ιωάννης: Βρίσκεται στα Βόρεια του χωριού, στην τοποθεσία το «στεφάνι της Λάϊστας». Γιορτάζει στις 29 Αυγούστου (αποκατακατασκευάστηκε το 1990 από τον Αγ. Ιωάννη) και στις 7 Ιανουαρίου.

Άγιος Κωνσταντίνος και Αγία Ελένη: Το εξωκκλήσι των Ισαποστόλων βρίσκεται χαμηλά και νότια του χωριού.

Αγία Παρασκευή: Βρίσκεται στα νοτιοανατολικά του χωριού. Η Αγία Παρασκευή θεωρείται προστάτιδα των τυφλών και γιορτάζει στις 26 Ιουλίου.

Άγιος Χαράλαμπος: Το εξωκκλήσι κτίστηκε το 1845. Ανακατασκευάστηκε το 1990 από το Μορφωτικό Σύλλογο «Η Λάϊστα Ζαγορίων» με δωρεές πατριωτών. Βρίσκεται δυτικά του χωριού με πανοραμική θέα και θαυμάσιο ηλιοβασιλέμα. Απέχει από το κέντρο του χωριού 20 λεπτά με τα πόδια. Στα Ζαγοροχώρια συνηθίζονταν να θέτουν τα εξωκκλήσια με το παραπάνω αγώνυμο έξω από τα χωριά γιατί ο Άγιος Χαράλαμπος θεωρούνταν προστάτης από λοιμώδεις ασθένειες και ιδιαίτερα από την

πανώλη από την οποία υπέφεραν στα παλαιότερα χρόνια τα Ζαγοροχώρια. Γιορτάζει στις 10 Φεβρουαρίου και στις 6 Αυγούστου (Μεταμόρφωση του Σωτήρα).

ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ ΛΑΪΣΤΑΣ

Κατά την παράδοση ονομάστηκε έτσι γιατί γύρω στα 1700 υπήρχε ένα μικρό και ασήμαντο χωριό που διαλύθηκε. Οικογένειες από τη Λάϊστα το 19ο αιώνα εξαιτίας της καλής ποιότητας της γης μετακόμισαν εκεί. Οι Λαϊστίνοι μετέκοι για την εγκατάλειψη της Λάϊστας και για την μετοικεσία τους στο παλιό εγκατελειμένο χωριό, του έδωσαν την ονομασία Παλαιοχώρι Λάϊστας.

Υπάρχει όμως και μια δεύτερη άποψη. Ένεκα ληστρικών επιδρομών οι κάτοικοι του χωριού ήρθαν στη Λάϊστα. Όταν μετά από χρόνια έβγαψαν στο παλιό χωριό τους, το ονόμασαν Παλαιοχώρι Λάϊστας.

Γεγονός όμως είναι ότι υπάρχει συγγένεια μεταξύ Παλαιοχωριού και Λάϊστας. Το γεγονός αυτό αποδεικνύονταν από την ίδια ενδυμασία και από τα ίδια ήθη και έθιμα.

Η διακύμανση του πληθυσμού του Παλαιοχωριού Λάϊστας ήταν:

Χρονολογία	Οικογένειες	Κάτοικοι
1857	20	
1870	58	180
1873-74		250
1874-79		250
1880		250
1899		200
1909		200
1910		200
1913	(αρχ. 35-θλ. 55) σύνολο 90	
1920	(αρχ. 15-θλ. 35) σύνολο 50	
1928	(αρχ. 5-) σύνολο 5	

Στο χωριό λειτουργούσε πρώτα κρυφό σχολείο και αργότερα αλληλοδιδασκλικό και παρανομιολογικό.

Το 1873-79 λειτουργούσε αλληλοδιδασκτικό σχολείο με 24 αγόρια και 6 κορίτσια. Ο μισθός του δασκάλου ήταν 1.200 γρόσια από συνεισφορές των κατοίκων.

Το 1886 λειτουργούσε γραμματοσχολείο με 15 μαθητές.

Το 1893-94 λειτουργούσε δημοτικό Παρθεναγωγείο (με τάξεις 2-2).

Το 1909 λειτουργούσε γραμματοδιδασκαλείο, με 30 μαθητές και μαθήτριες.

Στο Παλαιοχώρι δίδαξαν από το 1891 μέχρι το 1900 οι παρακάτω τρεις δάσκαλοι, με τις εξής αμοιβές:

1. Γεωργίου Ιωάννης (1891-1892, 14 λίρες)
2. Ευσταθίου Κων/νος (1893-1894, 18 λίρες)
3. Κωνσταντίνου Ε. (1892-1893, 18 λίρες), (1897-1898, 13 λίρες), (1889-1900, 13 λίρες).

Το Παλαιοχώρι είχε μία κεντρική εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Ανατολικά του χωριού ήταν η μονή της Αγίας Τριάδος. Η πρώτη της αρχική σύσταση είναι πολύ παλιά αλλά άγνωστη πότε. Η εκκλησία του μοναστηριού τοιχογραφήθηκε τμηματικά κατά τον περασμένο αιώνα γύρω στα 1884. Το ότι συστήθηκε στα πριν από το 1800 χρόνια γίνεται φανερό από την ύπαρξη πολλών φορητών εικόνων με χρονολογίες του 18ου αιώνα (1795-1797).

Ο μοναχός Δαμιανός που πέθανε στα τέλη του 19ου αιώνα κατόρθωσε να πλουτίσει τη μονή με πολλά προσοδοφόρα κτήματα (αγρούς-κηπάκια-οπωρικά). Στο μοναστήρι τη δεύτερη μέρα του Αγίου Πνεύματος τελούνταν γιορτή και πανηγύρι. Στο Παλαιοχώρι την ημέρα της γιορτής του μοναστηριού συνέρχονταν πολύς κόσμος από τα γύρω χωριά και ιδιαίτερα από τη Λάϊστα. Ο μοναχός Δαμιανός υπήρξε ο κύριος δημιουργός και ανακαινιστής του Μοναστηριού. Έκτισε πολλά κτίρια, δωμάτια φιλοξενίας, κελιά, Ηγουμενείο, αποθήκες. Ο Δαμιανός ήταν άνθρωπος δραστήριος, από μικρός αφοσιωμένος στη Χριστιανική Θρησκεία. Κατάγονταν από την οικογένεια Κοκόνη του Παλαιοσελίου. Όταν πέθανε ο Δαμιανός τάφηκε στον περίβολο του μοναστηριού. Σε πλάκα της εκκλησίας αναφέρεται:

«Ιστορίθη ο ιερός ναός της Αγίας Τριάδος κι εξόδων του Πανοσιωτάτου κυρίου Δαμιανού Ιερομονάχου εκ κομπολόεως Παλαιοσελίου του Αγίου Βελλός. Αιώνια του η μνήμη. Ιστορίθη δια χειρός Αποστόλου Χριστοδούλου και Μιλτιάδους εκ κόμης Χιονίδης του Αγίου Βελλός. 1884 Ιουλίου 10».

Το Δαμιανό διαδέχθηκε ο Αρχιμανδρίτης Αγαθάγγελος Καραμπέτης Ιερομόναχος από το Παλαιοσέλι, ο οποίος πριν μόνανσε δυο φορές στο Άγιο Όρος. Προσπάθησε και ο Αγαθάγγελος να διατηρήσει το Μοναστήρι στην κατάσταση που ήταν επί Δαμιανού. Δεν παρέμεινε όμως πολύ χρονικό διάστημα. Μετά από επτά χρόνια το εγκατέλειψε γιατί διορίστηκε εφημέριος στην Κοινότητα Αρμάτων.

Έκτοτε το μοναστήρι άρχισε να παρακμάζει. Κανένας πλέον υπεύθυνος δεν ανέλαβε τη διαχείριση και επιτροπεία του Μοναστηριού. Περιστασιακά πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους άνθρωποι ανεύθυνοι και περιθωριακοί (Πένης απ' το Βρυσχωρι, Χρύσω απ' το Ελευθέρο). Η εκκλησία διατηρείται σε σχετική καλή κατάσταση ενώ τα κτίσματα του μοναστηριού έχουν ισοπεδωθεί. Την επιτροπεία της εκκλησίας έχει η Κοινότητα Λάϊστας στην οποία περιήλθε και η περιφέρεια του ερημιωθέντος χωριού «Παλαιοχώρι».

Ο κ. Λαζαρίδης συμπεραίνει ότι επειδή ο Άγιος Κοσμάς πέρασε από τα βλαχοχώρια, θα πέρασε και από το Παλαιοχώρι.

Τον Ιούλιο του 1874, εισήλθαν στο Παλαιοχώρι ληστές και λήστεψαν δύο οικογένειες. Συνέλαβαν τους δύο άνδρες και κτύπησαν άσχημα τη γυναίκα του ενός γιατί δεν έδινε τα κλειδιά και δεν μαρτυρούσε που έχουν τα χρήματα. Τελικά πήραν χρήματα και κοσμήματα αξίας 200 λιρών και έφυγαν. Η ληστεία αυτή διαπράχθηκε από το Χατζή Γομάρα με τρεις Κολωνιάτες και τρεις Βλάχους.

Πωλητήριο

Δι' ου δηλούται, ότι ο υποφαινόμενος την σήμερον οικειοθελώς και ευχαρίστως πώλω εις τον κύριον Ευστάθιον Κωνσταντίνου δάσκαλον του χωριού μας εν χωράφιον εις θέσιν Ζωραζάνη μετά των συνόρων αυτού, άνωθεν ο ίδιος αγοραστής Ευστάθιος, κάτωθεν λάκκος, δεξιόθεν ο ίδιος αγοραστής Ευστάθιος και αριστερόθεν μικρός λάκκος. Το άνωθεν χωράφιον το πώλω την σήμερον εις τον άνω ρηθέντα Ευστάθιον δια γρόσια διακόσια είκοσι (αριθ. 220)

και από σήμερον και εξής θα εξουσιάζη το άνωθεν χωράφιον αυτός τε και οι κληρονόμοι του ως ίδιον κτήμα να το καλλιεργώσι και να απολαμβάνωσιν τους καρπούς του δίδοντες το νόμιμον δέκατον, χωρίς να τους ενοχλήση ούτε οι κληρονόμοι μου, ούτε αδελφός μου, ούτε τις εκ των συγγενών μου, διότι αυτός μου έδωσε τα περισσότερα, ούτως εγένετο το παρόν και εδόθη εις χείρας του, ίνα έχη την ισχύν εν παντί δικαστηρίω δικαιοσύνης και υποφαίνομαι.

Εν Παλαιοχωρίω 25 Φεβρουαρίου 1903

Υπογραφή πωλητή (δυσανάγνωστη)

(χαρτόσημο)

και υπογραφές μαρτύρων

Η ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ και το υπο την αιγίδα της Πνευματικό Κέντρο «Κ. Λαζαρίδης» επαναπροκηρύσσουν διαγωνισμό για την εκπόνηση εργασίας δημοσίευσης ή εργασίων με θέμα:

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ

— Προθεσμία υποβολής χειρογράφων μέχρι 31ης Μαρτίου 1995.

— Χρηματικά έπαθλα συνολικού ποσού 1.500.000 δρχ.

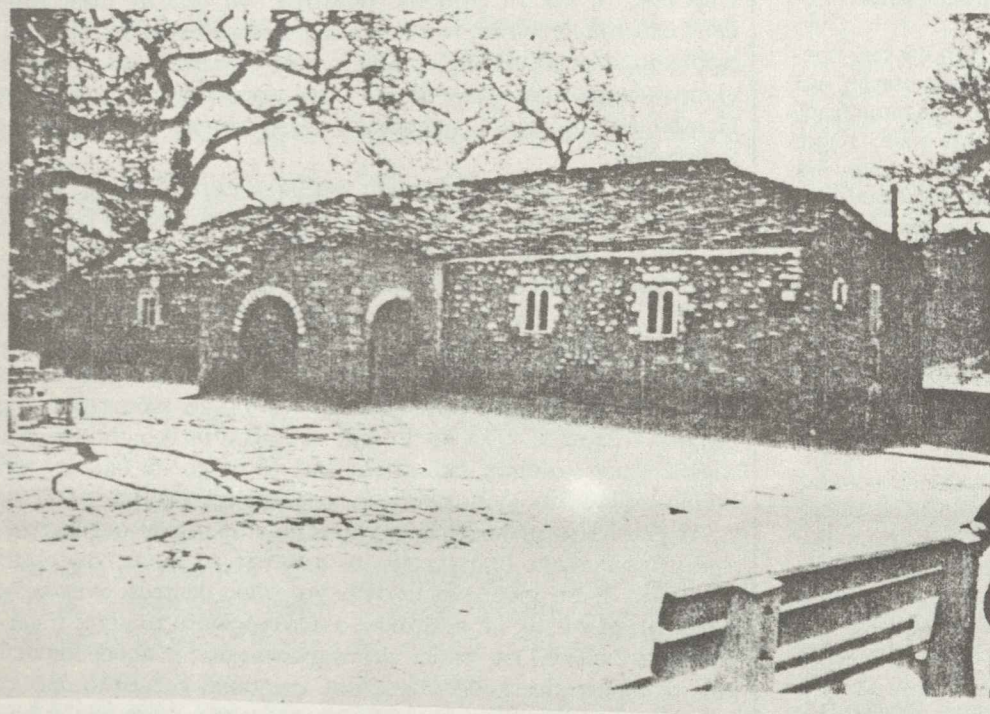
— Το μισό του ανωτέρω ποσού (δρχ. 750.000) μπορεί να δοθεί στην εργασία που θα κριθεί άξια του Α' βραβείου.

— Γίνονται δεκτές και επί μέρους συμβολές (ακόμη και για ένα μόνο χωριό), στις οποίες θα απονεμηθούν επίσης τιμητικές διακρίσεις (έταινος ή εύφημη μνεία) με χρηματικό έπαθλο.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ και οδηγίες για τη σύνταξη της εργασίας τους μπορούν να λάβουν οι ενδιαφερόμενοι από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ελευθερία Νικολαΐδη και Γ. Παπαγεωργίου, μέλη της Επιτροπής του Πνευματικού Κέντρου «Κ. Λαζαρίδης». Δαπάνες για τη συγκέντρωση υλικού (ανατυπώσεις φωτογραφιών, σχολείων, δασκάλων, μαθητών κ.λπ., φωτοτυπίες εγγράφων, μαθητολογίων κ.λπ.), μπορούν να καλυφθούν από πρόσθετα κονδύλια του Ιδρύματος.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ: Σύντομη αναδρομή στο παρελθόν. Διεξοδική παρουσίαση της περιόδου από το 1913 μέχρι σήμερα (απαραιτήτως). Χωριστό κεφάλαιο για κάθε χωριό: Σχολικά κτίρια, δωρεές και κληροδοτήματα, δάσκαλοι, αριθμός μαθητών κ.λπ. Σε κάθε κεφάλαιο μπορούν να περιληφθούν και οι καταγόμενοι από το χωριό εκπαιδευτικοί λειτουργοί που υπηρέτησαν αλλού (δάσκαλοι, καθηγητές, καθηγητές πανεπιστημίων κ.λπ.), καθώς και άλλοι άνθρωποι των γραμμάτων κ.λπ.

Οι συγγραφείς διατηρούν τα δικαιώματα δημοσίευσης της εργασίας τους, οι αγνοούμενοι όμως θα έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν εν όλω ή εν μέρει τις εργασίες αυτές για την εκπόνηση και έκδοση ενδεχομένως ολοκληρωμένης εργασίας για το ίδιο θέμα.

σκέφθηκε τον Πατριάρχη στους Αγίους Τόπους. Στον Ιερό ναό των Παμμεγίστων Ταξιαρχών φυλάσσονταν μήνυμα του Πατριάρχη Ιεροσολύμων Ιεροθέου μέσα σε αργυρή θήκη στο Ιερό Βήμα, στη θέση όπου τοποθετείται το Άγιο Ποτήρι. Στο μήνυμα αυτό περιέχονταν παρααινέσεις και νουθεσίες προς τους κατοίκους της Λάϊστας.

Η εκκλησία γιορτάζει την 8η Νοεμβρίου, ημέρα της γιορτής των δύο αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ, αρχηγών όλων των επουρανίων ταγμάτων. Η εκκλησία βρίσκεται στη κεντρική πλατεία του χωριού. Ανακαινίστηκε τρεις φορές το 1778, το 1881 και το 1979.

Κοίμησης Θεοτόκου: Στα 1778 κτίστηκε στη Λάϊστα ο δεύτερος μεγάλος Ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου, με κωδωνοστάσι ύψους 9 μέτρων. Οι διαστάσεις της εκκλησίας είναι 31X16. Το 1886 ανακαινίστηκε με τη συνδρομή όλων των κατοίκων και την επιστοσία των αδελφών Λαλαζήση, αρχιερατεύοντος του Δημητρίου Γεωργίου από τη Μόλιστα. Γιορτάζει στις 15 Αυγούστου (Κοίμηση της Θεοτόκου), ημέρα τοπικής γιορτής του χωριού. Βρίσκεται στον Πάνω μαχαλά του χωριού και στην πλατεία Παναγίας.

Άγιος Παντελεήμονας: Η εκκλησία του Αγί-

με επικρατέστερη τη δεύτερη σχετικά με τη συχνότητα του αγιωνύμου στο Ζαγόρι. Η πρώτη πιστεύει ότι πρέπει να αποδοθεί στο γεγονός, ότι από τα μέσα του 17ου αιώνα οι Ζαγορίσιοι αναζητούσαν τόπο εργασίας στην ξενιτιά. Η δεύτερη αναφέρει ότι στο Ζαγόρι λατρεύεται σαν Άγιος-Προστάτης των χρωών, των ορφανών και των ανύπαντρων γυναικών. Και στη Λάϊστα πράγματι όταν έρχονταν η παραμονή της γιορτής του Αγίου Νικολάου η προθυμία των γυναικών που είχαν περάσει το όριο ηλικίας γάμου κατά τα μέτρα του χωριού ήταν μεγάλη. Από νωρίς έρχονταν να καθαρίσουν και να ετοιμάσουν την εκκλησία γιατί γιόρταζε ο «Άγιός τους».

Άγιος Ευστάθιος: Κτίστηκε το 1990 με πρωτοβουλία του Λαϊστίνου μοναχού Θεοκτίστου Διονυσάρχου (Θεόδωρος Σαχρόνης) με επιστοασία του προέδρου του Συλλόγου κ. Ι. Κογκούλη και με δωρεές πατριωτών που συγκεντρώνει επιτροπή από τους Ι. Τζίμα, Ν. Τζαμπούρα, Ι. Καφέτσιο (οικόπεδο δωρισμένο από τον Ν. Χαζάρη).

Ο Άγιος Ευστάθιος θεωρείται προστάτης των χωριών Λάϊστας, Παλαιοχωριού Λάϊστας, Ηλιοχωριού, Βρυσχωριού, Πάδες, Παλιοσέλι και Αρματα. Ο Άγιος Ευστάθιος ξεκίνησε σαν

Εκλογικός κατάλογος της Επαρχίας Ιωαννίνων ΧΩΡΙΟΝ ΤΣΕΡΒΑΡΙΟΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Αύξ. αριθ.	Επώνυμον	Όνομα	Όνομα πατρός	Μόνιμος κατοικία	Επάγγελμα	Ηλικία
206	Σακελλαρίου	Βασίλειος	Παναγιώτης	Παραμυθία	ιατρός	56
207	Σακελλαρίου	Κωνσταντίνος	Δημήτριος	Τσερβάριον	ξενοδόχος	53
208	Σακάς	Λεωνίδας	Ιωάννης	»	δασοφύλαξ	27
209	Σιντενός	Θωμάς	Σπυρίδων	»	ποιμνήν	53
210	Σιντενός	Νικόλαος	Ιωάννης	»	γεωργός	32
211	Σιούτης	Κλεομένης	Ιωάννης	Δολιανά	Στρατιώτης	24
212	Σιούτης	Μιχαήλ	Ιωάννης	Καρδίτσα	»	32
213	Σιούτης	Πέτρος	Ιωάννης	Ιωάννινα	ξενοδόχος	40
214	Σιούτης	Ιωάννης	Δημήτριος	Τσερβάριον	»	44
215	Σολωμός	Απόστολος	Αλέξιος	»	έμπορος	69
216	Σολωμός	Γεώργιος	»	Θεσσαλονίκη	»	57
217	Σολωμός	Αλέξιος	Γεώργιος	Ιωάννινα	στρατιώτης	24
218	Σουμπέκας	Αλκιβιάδης	Μιχαήλ	Κάζρον	αρτοποιός	43
219	Στεφανίδης	Σπυρίδων	Στέφανος	Τσερβάριον	διδάσκαλος	33
220	Στεφανίδης	Διομήδης	»	»	»	30
221	Τάσιου	Αναστάσιος	Ιωάννης	»	»	75
222	Τάσιου	Γεώργιος	Απόστολος	»	παντοπώλης	41
223	Τάσιου	Στέφανος	Χαρίτος	»	»	74
224	Τζούκας	Ιωάννου	Βασίλειος	»	ξενοδόχος	36
225	Τάσιου	Αλέξανδρος	Απόστολος	Σερβία	ξενοδόχος	46
226	Τζούκας	Κωνσταντίνος	Βασίλειος	Τσερβάριον	αρτοποιός	52
227	Τότσας	Αλέξιος	Προκόπιος	»	γρμματεύς	24
228	Τότσας	Κωνσταντίνος	»	Θεσσαλονίκη	έμπορος	31
229	Τότσας	Δημοσθένης	»	Τσερβάριον	»	34
230	Τότσας	Ιωάννης	»	Θεσσαλονίκη	»	41
231	Τότσας	Προκόπιος	Αλέξιος	»	νομικός	61
232	Τότσας	Αριστοφάνης	»	»	έμπορος	61
233	Τσαπούνης	Προκόπιος	Ιωάννης	Τσερβάριον	ξενοδόχος	71
234	Τάτσης	Απόστολος	Ευάγγελος	»	κτίστης	56
235	Τσέτσας	Βασίλειος	Πολυχρόνης	Λαψίστα	υπάλληλος	35
236	Τσέτσας	Κλεάνθης	Στέφανος	Θεσσαλονίκη	»	25
237	Τσιάμος	Σταύρος	Νικόλαος	Τσερβάριον	»	50
238	Τσίγκας	Πέτρος	Μιχαήλ	»	ποιμνήν	69
239	Τσόντης	Μιχαήλ	Θεόδωρος	Σερβία	»	75
240	Τσόντης	Σπυρίδων	Ιωάννης	Τσερβάριον	»	29
241	Τσορμπατζής	Σπυρίδων	Γεώργιος	»	υπάλληλος	32
242	Τσορμπατζής	Γεώργιος	Δημήτριος	»	»	33
243	Υφαντής	Κωνσταντίνος	Προκόπιος	Αθήναι	καφεπώλης	31
244	Υφαντής	Ματθαίος	»	»	υπάλληλος	30
245	Φίτσης	Γεώργιος	Αριστείδης	Τσερβάριον	»	34
246	Φίτσης	Αριστείδης	Δημήτριος	»	»	25
247	Φίτσης	Δημήτριος	Αναγνώστης	»	μάγειρος	34
248	Φουνταράς	Λάζαρος	Δημήτριος	»	ράπτης	78
249	Φουνταράς	Περικλής	Λάζαρος	»	»	53
250	Φουνταράς	Κωνσταντίνος	»	»	αγροφύλαξ	47
251	Φουνταράς	Νικόλαος	»	»	ποιμνήν	39
252	Φραντζέλας	Αλέξιος	Ματθαίος	Πάπιγκον	»	32
253	Φραντζέλας	Παναγιώτης	»	Αθήναι	»	37
254	Φραντζέλας	Νικόλαος	Ιωάννης	»	»	48
255	Φραντζέλας	Χρήστος	Ματθαίος	»	»	38
256	Χρόνης	Ιωάννης	Κωνσταντίνος	Τσερβάριον	»	47
257	Χρόνης	Κωνσταντίνος	Απόστολος	»	ποιμνήν	49
258	Χρόνης	Πολυχρόνης	Χριστόδουλος	»	γεωργός	47
259	Χρόνης	Βασίλειος	Απόστολος	»	παντοπώλης	43
260	Χρόνης	Σακράτης	Κωνσταντίνος	Δουλιανά	γεωργός	26
261	Χρόνης	Αγασίλαος	»	»	στρατιώτης	22
262	Χρονίδης	Ελευθέριος	Πέτρος	Τσερβάριον	»	36
263	Ψείρας	Γρηγόριος	Αναστάσιος	»	υπάλληλος	27

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Προς το περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Κύριε Δ/ντά,

Βάσει του Νόμου περί Τύπου και στην ίδια στήλη, παρακαλώ να δημοσιευθούν τα παρακάτω στοιχεία για να βοηθήσω τον ιστορικό ερευνητή και τους τυχόν συνεργάτες του κ. Μάνθου Οικονόμου για τα γεγονότα στην Αγρίστια και ιδιαίτερα περίοδο 1940-1949. Η ιστορική σας έρευνα κ. Ματθαίε Οικονόμου πρέπει να στηρίζεται σε γραπτά στοιχεία για να μη διαστρεβλώνεται η αλήθεια των γεγονότων και να μη βεβηλώνονται νεκροί. Η βεβήλωση νεκρών είναι απαράδεκτη ηθικά, χριστιανικά κ.ο.κ. Παίρνετε στοιχεία από πρόσωπα την περίοδο εκείνη που απουσίαζαν. Που ήταν; αυτοί ξέρουν. Στο Ληξιαρχείο Κοιν. Αγρίστης υπάρχουν τέσσερες ληξιαρχικές πράξεις θανάτου καταχωρημένες το έτος 1947, σφραγισμένων παρά του τμήματος ανταρτών που έσπειρε τον όλεθρο εκείνη την ημέρα. (18 Μαΐου 1947, ημέρα Κυριακή και ώρα 10-11 π.μ.). Στη μία μάλιστα υπογράφει ως δηλώσας (αν ενθυμούμαι καλώς) ο Ματθαίος Οικονομίδης από Αγρίστη.

Στο τμήμα αυτό ήταν και ο Παύλος Βεζίρης από Μακρύνο Ζαγορίου με τον οποίο κ. καθηγητά συναντήθηκα αργότερα και πήρα πολλά στοιχεία για την ημέρα κείνη. Τους έφυγε μετά. Ήταν συμμαθητής μου και μετέπειτα συνάδελφος. Ποιος ήταν επικεφαλής του τμήματος τότε; Ο Βαγγέλης Δεμίρης (χωριανός). Ποίοι οι ηθικοί αυτουργοί; Δυστυχώς δεν επιζητεί και ούτε δόσανε στοιχεία στους δικούς του, που χάθηκε. Ακόμα υπάρχουν. Δολοφονήθηκαν εκείνη την ημέρα; Τέσσερες (4) και όχι ένας (1).

1) Μιχ. Μούργκας χωριανός, 2) Νικ. Στεργίου (Άγιο Μηνά), 3) Βορειοηπειρωτής καλατζής το επάγγελμα, 4) Τσιουμάνης Σκηνίτης.

Όλοι κ. Οικονόμου για προδοσία στις αρχές, αγωνιστών του Δ.Σ.; Θεο!

Κάψιμο μαγαζιών δύο:

1) Γ. Νικολαΐδη, 2) Ιωάννη Μπίλιου. Δεν αναφέρετε κανένα Σεις!

Κάψιμο σπιτιών τρία και όχι ένα:

α) Γ. Νικολαΐδη, β) Ιωαν. Μπέλου, γ) Παπαθωμέικο. Και δύο Ν. Παπανικολάου, 2) Βασ. Σκαμνέλου.

Πρόκαναν κ. Οικονόμου και τα σβήσανε. Και τώρα κ. καθηγητά (στηρίζεσθε μαθητής σας) στο όνομα του μακαρίτη πατέρα μου.

Δύο λόγια Σας γράφω. Αν το σόι του ήταν τέτοιο!!! Τότε ο κατά πληροφωρίες που θέλει να διαστρεβλώνει την αλήθεια ας μείνει τέτοιος. Παρακάτω ας ενημερώσω ότι με το υπ' αριθ. 90 Πρακτικό Ν/ρχίας, ενε-

ργήθη η δράσις του κατά το διάστημα Κατοχής. Στα χέρια μου υπάρχουν πολλά γραπτά στοιχεία για όλες τις εποχές Τουρκοκρατίας, Ληστών - Κατοχής - Πολέμου 1940 και μετά το 1950. Όταν χρειασθεί να γραφεί κάποια ιστορία για να διαβάσουν οι νεώτεροι, θα βγουν στο φως. Όχι όμως για διαστρεβλώση την αλήθεια. Αν θελήσεις κ. Καθηγητά περισσό-

τερα στοιχεία για τα παιδιά του Γιώργη Νικολαΐδη, ρώτησε το λεβέντη σου, Γιώργο. Μεγαλύτερος δικαστής είναι η Θεία Δίκη. «Δεν εγεννήθηκα να μισώ και να εχθρεύομαι, αλλά να είμαι φίλος και ν' αγαπώ».

Γιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

Σημείωση Συντακτικής Επιτροπής: Λυπούμαστε γιατί δημιουργήθηκε ένα τέτοιο θέμα. Επειδή πάγια τακτική του περιοδικού μας είναι η μη αναμόχλευση παθών μας θλιβερής περιόδου, παρακαλούμε, όλους τους Ζαγορίσιους, να αποφεύγουν την ανακίνηση γεγονότων, που αναφέρονται στην περίοδο εκείνη, διαφορετικά θα αναγκαστούμε να μην τα δημοσιεύσουμε.

Πιάννινα 18-5-93
Θωμάς Νικολαΐδης

δηλαδή, από τον βον αιώνα, που εποίκησαν οι Σλαύοι τον τόπον αυτόν) και μέχρι τη χρονική περίοδο 1680-1730, κατά την οποία οι Τούρκοι, με διάφορες αιτίες και αφορμές, που οι ίδιοι σκόπιμα εδημιούργησαν, τα έκαναν βιαίως κτήματα (τσιφλίκια) Μπέδων ή Σπαχήδων (διότι είχαν αυτά από μία σημαντική καλλιέργουμένη και παραγωγική παραποτάμια έκταση, προσοδοφόρα για τσιφλικιάδες) και συγχρόνως, όπως αυθαίρετως, τ' απέσπασαν από την Ομοσπονδία του Ζαγορίου και τα προσάρτησαν στην όμορη περιφέρεια Μαλακασίου, για να καλύψουν, έτσι, νομικά την αυθαίρετη τσιφλικιοποίηση που έκαναν, η οποία στο Ζαγόρι δεν επιτρεπόταν, ως γνωστόν, λόγω των προνομίων που είχε αυτό. Με την πράξη τους αυτή, οι Τούρκοι, μετατόπισαν στο σημείο αυτό ΒΔ τα όρια του Ζαγορίου και επεξείτειναν το Μαλακασί σε βάρος του Ζαγορίου εδάφους.

3. Έκτοτε, τα τρία χωριά αυτά παρέμειναν, αναγκαστικά, στη Διοικητική περιφέρεια του Μαλακασίου, μη δυνηθέντα να επανέλθουν στο Ζαγόρι, ούτε και μετά την ιδιοκτησιακή τους απελευθέρωση (εξαγορά), παρά το ότι ήταν αυτά σε Ζαγορίσιο έδαφος και στον ίδιο γεωμορφολογικό χώρο με τα συνεχόμενα τούτων χωριά του Ζαγορίου (Καβαλλάρη, Καμινιά κλπ.) και αποτελούσαν, όπως και αποτελούν, ένα ενιαίο σύνολο μ' αυτά, διότι εμποδιζόταν η επαναφορά τους από τα μετατοπισθέντα, ως άνω, και μη επαναφερθέντα όρια του Ζαγορίου.

Συγκεκριμένα: το χωριό μου εξαγόρασαν το 1880 οι κάτοικοί του με 1200 χρυσές Τούρκικες λίρες, ως συνιδιοκτησία τους, και το κατέκτησαν, έτσι, ιδιοκτησιακά ελεύθερο και ανεξάρτητο, αλλά, η επαναφορά του στο Ζαγόρι δεν έγινε, διότι τα μετατοπισθέντα όρια το είχαν περικλεισμένο στο Μαλακασί. Αφ' όταν, όμως, καταργήθηκαν διοικητικά οι επαρχίες αυτές και έπαυσε, έτσι, να υπάρχει το διαχωριστικό εμπόδιο αυτό, θεωρούνται, ιστορικά, ως αυτοδικαίως επανενωθέντα με το Ζαγόρι τα τρία χωριά αυτά.

4. Η προαναφερομένη Β' έκδοση της ιστορίας Λαμπρίδη (η οποία συμπληρώνει και διορθώνει την Α' έκδοση αυτού, βάσει νεωτέρων και επικρατεστέων ιστορικών στοιχείων και πληροφοριών, και, συνεπώς, κατισχύει αυτής) γράφει στα «Ζαγοριστικά» σελίδα 43, ότι ουδέποτε ήταν στο Ζαγόρι τα χωριά «Λιάπου, Πέτρα και Δεμάτη».

5. Προ ημερών, που διάβαζα το βιβλίο «Πρακτικά Συμποσίου Λόγου - Ο Λόγος για το Ζαγόρι» τεύχος 12 έτους 1889, είδα στη σελίδα 201 αυτού τον εν αρχή της παρούσας αναφερόμενον χάρτη των χωριών του Ζαγορίου, στον οποίον, από τα γραφόμενα στην παράγρ. 1 τρία χωριά (Μουγγιόλι, Γκοβριτσά και Μηλιωτάδες), που ήταν αναμφισβήτητα στο Ζαγόρι, περιλαμβάνεται μόνον το ένα (οι Μουγγιόλι) και όχι τ' άλλα δύο, ενώ θα έπρεπε ή και τα τρία ή κανένα, διότι και τα τρία στην ίδια κατηγορία είναι. Συμπεριλαμβάνονται, όμως, στον χάρτη αυτόν του Ζαγορίου και δύο (Λιάπου και Πέτρα) από τα τρία χωριά, που γράφονται στην προηγούμενη παράγρ. 3, τα οποία ουδέποτε ήταν στο Ζαγόρι.

6. Επειδή έγινε, εκ τούτου, στον εν λόγω χάρτη του Ζαγορίου μία ανεπίτρεπτη και απαράδεκτη ιστορική αλλοίωση και εξαίρεση και δημιουργήθηκε, έτσι, θέμα ιστορικό, το οποίο πρέπει να τακτοποιηθεί, για ιστορικούς και μόνον λόγους, θέτω τ' ανωτέρω υπόψη σας και παρακαλώ:

α) Να κληθεί ο συντάξας τον χάρτη αυτόν, για να εξηγήσει σε ποιά ιστορικά στοιχεία στηρίχτηκε και τον συνέταξε έτσι.

β) Να τεθεί η παρούσα υπόψη των αρμοδίων και ιθυνόντων του Ζαγορίου, οι οποίοι παρακαλούνται να εξετάσουν προσεκτικά το δημιουργηθέν ιστορικό θέμα τούτο και να λάβουν επ' αυτού αντικειμενική, αμερόληπτη και ιστορικά αιτιολογημένη απόφαση, για την ιστορική τακτοποίηση του και αποκατάσταση της ιστορίας, την οποία ουδείς δικαιούται, όπως γνωρίζετε, να αλλοιώνει ή να χρησιμοποιεί με εξαιρέσεις.

7. Με την αιτουμένη, ως άνω, ιστορική εξέταση και τακτοποίηση: κανένα χωριό δεν θ' αδικηθεί ιστορικά, διότι θα γίνει αυτή με αντικειμενικά και αμερόληπτα ιστορικά κριτήρια, και ουδέν, απολύτως διοικητικό πρόβλημα θα δημιουργηθεί, διότι, οι άλλοτε Επαρχίες Ζαγορίου και Μαλακασίου, δεν υπάρχουν, τώρα, ως γνωστόν, στην Διοικητική Δίαιρηση της Ελλάδος. Έχουν καταργηθεί διοικητικά, προ πολλών ετών, ως ξενοφύλακες, και περιλήφθηκαν στην Επαρχία Δωδώνης. Η ιστορία, όμως, μένει και θα μένει στους αιώνες, αλλά, πρέπει να μένει αναλλοίωτη και να χρησιμοποιείται αντικειμενικά, αμερόληπτα και χωρίς εξαιρέσεις. Διαφορετικά, παύει να είναι και να θεωρείται ιστορία.

8. Θεωρώ χρήσιμο και πρέπει να συζητήσω το θέμα τούτο, με οποιονδήποτε αρμόδιο και ιθύνοντα του Ζαγορίου, στα Γραφεία της έγκριτης Εφημερίδας σας, για την καλύτερη διευκρίνισή του.

Κρυόβουση 18 Μαΐου 1993

Με πολλή εκτίμηση

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΑΜΠΡΙΤΣΟΣ

τέως Γραμματέας Κοινότητας Κρυόβουσης
και τέως Πρόεδρος αυτής

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

10.000

Λιούμας Κ. Αθανάσιος

5.000

Αλεξίδου Αλεξάνδρα
Βαλάνου Γεωργία
Βλάχου-Μίλτου Αρχοντούλα
Γκαράνης Απόστολος
Ζώη-Νάτση Εύη
Καλλιδή Λουκία
Καραγιάννη Γαλάτεια
Reppas George
Τζάκου Πέπη

3.000

Δερδεμέζη Μαρία
Ζούκης Ιωάννης
Ματσούλη Αμαλία
Τσατσόπουλος Αλέκος
Τσιατούρας Κων/νος
Τσολάκης Αθανάσιος

2.500

Κωνσταντίνου Μιχαήλ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Μονοδενδριτών και Φίλων του Βίκου μετά το θάνατο του αλησμόνητου Προέδρου του Γιώργου Στύλου, εξέλεξε σαν τακτικό μέλος (ήταν α' αναπληρωματικό) και στη συνέχεια σαν Πρόεδρο του Συλλόγου την κ. Μαίρη Γ. Στύλου.

Έτσι η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου διαμορφώθηκε ως εξής:

Πρόεδρος: Μαίρη Στύλου
Γεν. Γραμματέας: Άγγελος Κίτσος

Ταμίας: Κων/νίος Ράπτης
Μέλη: Μαίρη Κιουρτσινάκη,
Λούλα Γρηγοριάδου, Αντιγόνη Τσάντη και Δανάη Γεωργονίκου.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΣΤΟ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ

Στις 22 Μαΐου την Κυριακή το μεσημέρι, έγινε στο Γρεβενί τα εγκαίνια του Τουριστικού Περιπτέρου. Πρόκειται για ένα ωραίο παραδοσιακό οικοδόμημα στο οποίο θα λειτουργεί ξενώνας, εστιατόριο με τοπική κουζίνα και καφέ μπαρ.

Έτσι μια νέα τουριστική μονάδα προστίθεται στο χώρο του Ζαγοριού, που θα συμβάλλει πιστεύουμε στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μας. Το δροσόλουστο Γρεβενί προσφέρεται για παραθερισμό και άνετη διαμονή μακρινά από τα καυσαέρια, που δηλητηριάζουν καθημερινά τη ζωή μας.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Για την εκπλήρωση των σκοπών του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»:

— Η κ. Άννα Τσουμάνη, στη μνήμη του Αναστασίου Νικ. Μιχάλη, δρχ. 5.000.

— Η κ. Ευρυδίκη Παπαϊωαννίδου, στη μνήμη του Αναστασίου Νικ. Μιχάλη, δρχ. 5.000.

— Η κ. Ευαγγελία Ξύδη δρχ. 4.000.

Η Σ.Ε. ευχαριστεί θερμά

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το περιοδικό μας τύπωσε κατάλογο των περιεχομένων των τευχών του από την αρχή της έκδοσής του μέχρι τέλους του έτους 1992, ο οποίος και θ' αποσταλεί σε όλους τους συνδρομητές του, αντί του χρηματικού ποσού των 500 δραχμών, που αντιστοιχεί στο κόστος της έκδοσης. Επίσης σας γνωρίζουμε ότι στα γραφεία μας, υπάρχουν αρκετά αντίτυπα του βιβλίου του κ. Φρίξου Τζιόβα με τίτλο «Κατάλογος Συγγραφέων Περιοχής Ζαγορίου», που διατίθεται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ
ΥΛΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

(Από 1978 μέχρι 1992)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

14

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1993

Προσφορές
για το Ηρώο της
Ζαγορίσιας γυναίκας

ΑΝΤΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Τιμώντας το ήθος, την εντιμότητά του, την ευγένεια και την αξιοπρέπεια, τον παραδειγματικό δάσκαλο και οικογενειάρχη, τη μεγάλη του προσφορά προς το Ζαγόρι και την υπόθεση της κοινωνίας γενικά, όλα αυτά που αντιπροσώπευε ο αγαπητός και αλησμόνητος αδελφός και θείος Αησιόλαος Ξυνός απ' την Ελάτη, που έφυγε από κοντά μας στις 24 Φλεβάρη 1993, προσφέρουμε στη μνήμη του το ποσό των 90.000 δρχ. για την ολοκλήρωση του μνημείου της ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ:

• Δέσποινα Κλεάρχου Στάρα	10.000
• Χαρίλαος Στάρας	10.000
• Νικόλαος Στάρας	10.000
• Γρηγόρης Στάρας	10.000
• Πόπη και Κώστας Διαμαντή	10.000
• Μαγδαληνή Πύρρου Στάρα	5.000
• Ιουλία και Γιώργος Αναγνωστάκη	5.000
• Μάνθος και Στέλλα Αναγνωστάκη	5.000
• Κική και Χάρης Κοκκινάκη	5.000
• Θωμάς και Ρένα Διαμαντή	5.000
• Ρένα Διαμαντή και Κώστας Λούκας	5.000
• Δημήτρης και Ασημίνα Βέλλη	5.000
• Ελένη Αναγνωστάκη και Βασ. Ηλιάδης	5.000
Σύνολο	90.000

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

6.000

Παπαχρήστου Ιωάννης

4.000

Αποστολίδης Αν. Βασίλειος
Μελισσόβας Γεώργιος
Ξύδη Ευαγγελία
Παπαβασιλείου Μ. Κων/νος
Τσουμάνης Άρης

3.000

Τενοπούλου-Σιεμέτη Αθηνά

2.500

Λάππα-Κολέτσιου Αλίκη

2.000

Βάντζιος Κ. Αθανάσιος
Βαρζώκας Γρ. Βύρων
Βαταβάλη Αρσινόη
Γενναδίου Βασιλική
Δάνου Ανδρομάχη
Εξαρχόπουλος Χρήστος
Θεμελή Ευρ. Γαλάτεια
Κοκκομέλης Ν. Κων/νος
Κοντοδήμου Αμαλία
Μπάζα Λαμπρινή
Ντιναλέξης Αλκιβιάδης
Πανταζής Λεωνίδα
Παπανικολάου Δρόσος
Πλατάρης Ζήσης
Ριζάρειος Χειροτεχνική Σχολή
Μονοδενδρίου
Τσιγαρά-Καραγιάννη Ευτ.
Φωτιάδης Ιωάννης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ Ευχαριστήριο

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Λεπτοκαρυάς ευχαριστεί θερμά την Ε.Τ.Β.Α. για την κατανόηση που έδειξε στα προβλήματα του Συλλόγου και μας προσέφερε το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) δρχ.

Προσφορές

Η οικογένεια Γεωργίου Κλήμη προσέφερε στο Σύλλογο Λεπτοκαρυάς το ποσό των 40.000 δρχ. εις μνήμην Ισμήνης Παρλαπά.

Ο Σύλλογος ευχαριστεί.

ΚΗΠΟΙ Θάνατοι

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου έμενε ο Μπαγιώτης αξιωματικός της Πολεμικής Αεροπορίας ε.α. Ιωάννης Καρατζάς.

Το «Ζαγόρι μας» εκφράζει θερμά συλλυπητήρια.